

Visste du att?

- * Mer än en femtedel av världens befolkning lever idag i extrem fattigdom.

Källa: UNICEF

- * UNICEF uppskattar att det finns runt 218 miljoner barn mellan fem och fjorton år som arbetar.

Källa: UNICEF

- * Cirka 70 procent av alla barnarbetare har yrken som på något sätt är skadliga för dem. De flesta utför enformigt arbete på jordbruk, på fält, i fabriker, i hushåll och på gatorna.

Källa: UNICEF

- * Idag bidrar den rättvisa handeln till att mer än fem miljoner människor i tredje världen får förbättrade levnads- och arbetsvillkor.

Källa: Världsbutikerna för Rättvis Handel

- * **Du kan göra skillnad genom att utöva din konsumentmakt!**

Källa: Rättvisemärkt

Läs mer på:

www.norrkoping.se/fairtradecity

www.rattvisemarkt.se

Foton: Föreningen Rättvisemärkt.

Broschyren är tryckt av Lasergrafiska på miljömärkt papper.

Norrköping är en Fairtrade City

September 2008

Det här är Rättvisemärkt

Rättvisemärkt är en oberoende produktmärkning som bidrar till förbättrade arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i tredje världen. När du som konsument köper en Rättvisemärkt vara har odlaren redan fått betalt, ett minimipris som överstiger produktionskostnaden. Detta, tillsammans med långsiktiga handelsavtal, ger trygghet för alla dem som inte har så stora marginaler att leva på.

Utöver en högre ersättning får odlarna också en extra premie. Den används till att utveckla lokalsamhället socialt och ekonomiskt, till exempel i en ny skola, nya bostäder och hälsovård, eller till investeringar i jordbruket. Beslutet för hur premien ska användas tas gemensamt av odlarna.

Rättvisemärkt handlar om mer än att få en förbättrad ekonomisk situation. Kriterierna främjar också demokrati, organisationsrätt samt miljöhänsyn i produktionen. Barnarbete och diskriminering motverkas.

Produkter som är certifierade av Rättvisemärkt bär denna symbol.

Det här är Fairtrade City

Fairtrade City är en diplomering till kommuner som engagerar sig för etisk konsumtion. Diplomeringsen fungerar som en språngbräda för både privata och offentliga aktörer i kommunen.

I en Fairtrade City ökar konsumtionen av etiskt märkta produkter och kommunen tar steg för en ökad etisk upphandling. Med etiskt märkt menas att produkten uppfyller ILO:s (International Labour Organisation) åtta kärnkonventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet. Dessa handlar bland annat om förbud mot barnarbete och diskriminering, rätten till föreningsfrihet och förbud mot tvångsarbete. Konceptet Fairtrade City skapar en plattform för denna utveckling.

Idag finns det ett stort utbud av produkter certifierade av Rättvisemärkt i handeln, och fler är på gång....

En viktig målsättning är att öka medvetenheten om etisk konsumtion i hela staden. Det förutsätter en bred samverkan mellan organisationer, tjänstemän, politiker och företag i staden. Därför tillsätts en styrgrupp. Styrgruppen samordnar de insatser som utförs av olika intressenter och arbetsgrupper.

På www.norrkoping.se/fairtradecity kan du se vilka som ingår i Norrköpings styrgrupp och hur arbetet drivs här i Norrköping.

Mer om Fairtrade City...

- * Konceptet Fairtrade City kommer ursprungligen från Storbritannien.
- * Initiativet till Fairtrade City togs av ideella krafter inom den engelska biståndsorganisationen Oxfam.
- * Världens första Fairtrade City är Garstang som diplomerades 1999.
- * Idag är över 400 städer diplomerade som Fairtrade Cities, bland annat i Belgien, Frankrike, Irland, Norge, Australien, Tyskland, Österrike, USA och Kanada.
- * I Sverige är Alingsås, Borås, Gnosjö, Karlstad, Malmö, Munkfors, Lund, Norrköping, Ronneby, Vänersborg och Örebro diplomerade och fler är på gång...

Glada skolbarn nära bananodlingen Hacienda Paso Robles i Dominikanska republiken.

Det här kan du göra!

Som konsument har du makt att påverka.

- * Välj i första hand etiskt märkta produkter när du handlar eller fikar på stan.
- * Hittar du inga etiskt märkta produkter så fråga efter dem.
- * Fråga gärna även hur övriga varor är producerade.
- * I Norrköping kan du hitta etiskt märkta produkter i ett antal caféer, butiker och arbetsplatser.

Kakaoträd med frukt.

Titta in på:

www.norrkoping.se/fairtradecity,

så ser du var du kan hitta etiska produkter i Norrköping.

Fem kriterier för diplomering

För att kunna diplomeras till en Fairtrade City måste följande kriterier uppfyllas:

1) *Kommunens ansvar*

Kommunen ska kunna erbjuda etiskt märkta produkter inom sina avtal. Stadshuset/Rådhuset ska konsumera etiskt märkta produkter samt att kommunen ska anta en målsättning för den offentliga etiska konsumtionen.

2) *En styrgrupp för arbetet*

En styrgrupp som driver på arbetet ska tillsättas. Styrgruppen bör spegla en samhällelig mångfald med representanter från till exempel ideell sektor, företag, politiker och kommunala tjänstemän.

3) *Utbud i butik, restaurang och café*

Kommunen måste ha ett visst utbud av etiskt märkta produkter. För Norrköpings del handlar det om minst åttio produkter fördelat på minst åtta butiker och minst åtta caféer, restauranger och hotell.

4) *Företag och organisationers konsumtion*

Ett visst antal arbetsplatser måste konsumera etiskt märkta produkter. För Norrköpings del handlar det om minst femtio arbetsplatser varav minst tio ska erbjuda minst två etiska produkter.

5) *Ett lokalt informationsarbete*

Styrgruppen arbetar aktivt för att sprida information kring etisk konsumtion.

För att behålla statusen som Fairtrade City ska andelen etiska produkter samt medborgarnas medvetenhet om etisk konsumtion öka varje år.

Många undrar...

...vad är det för skillnad på Rättvisemärkt och KRAV?

Det är inte alltid så lätt att hålla reda på alla märkningar. Ofta kommer frågan vad det är för skillnad på Rättvisemärkt och KRAV-märkt. Kort kan man säga att Rättvisemärkt handlar om en etisk märkning av produkter från tredje världen medan KRAV-märkt handlar om att produkten är ekologiskt producerad.

Den ena märkningen utesluter inte den andra, en Rättvisemärkt produkt kan vara ekologiskt producerad, vilket också ofta eftersträvas. Likaså strävar KRAV efter att arbetarna på de ekologiska odlingar i tredje världen ska få förbättrade arbetsförhållanden.

Rättvisemärkt...

...är en oberoende märkning som bidrar till förbättrade arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i tredje världen.

Barnarbete och diskriminering motverkas och demokratiutveckling och organisationsrätt främjas. Rättvisemärkt finns i ett tjugotal länder.

KRAV-märkt...

...innebär att man odlar ekologiskt, det vill säga, man använder inte kemiska bekämpningsmedel eller konstgödning.

Djurens naturliga beteenden och deras hälsa främjas. Genmanipulerade organismer är inte tillåtna. KRAV kan du hitta på både svenska och importerade produkter.